

למען ידעו הדורות הבאים

הרב ישי וליס שליט"א

ערב פסח במחנה ברגן בלזן תש"ד. האדמו"ר מבלוז'וב, רבי ישראל שפירא זצ"ל, ניגש למפקד המחנה (האס שמו - רוצח מנוול ומסוכן). האדמו"ר העיז לסכן את חייו, בבקשה שבימים טרופים אלו, אף במחוזות פחות נוראים מעיבורו של הגיהנום, היו נדחים בבוז. האדמו"ר ביקש, בשם ארבעים איש, לתת להם רשות לאפות מצות, ולספק להם את הקמח, תוך שהם מוותרים על הלחם לשמונה ימים. המפקד אמר לו כי יש לבקש רשות מברלין, שכן בשלטון גרמני, לכל דבר יש סדר. אחרי כשבוע למרבית הפלא, הגיע האישור הנכסף. הם נערכו לאפות מצות, אחר שקבלו אישור לאפסנאות, לקבל את כמות הקמח הנ"ל.

התנור הקטן, נבנה בעמל רב משאריות לבנים. הציבור הקדוש נרתם כולו למשימה בשארית כוחם, אחרי יום עבודה מפרך, טחנו את החיטים בריחיים מאולתרים. את הקמח לשו בזריזות במים שלנו. מבעוד ליל הציתו את העצים במערכה, והחלו במלאכה הקדושה: אפיית מצות לפסח בברגן בלזן.

והנה, תוך כדי האפייה, התפרץ המפקד האס לצריף, והרס את התנור, שבר ודרך על המצות המוכנות, וקלקל את שארית הקמח. הוא אף הכה על שמאל ועל ימין במכות רצח את היהודים, שלא הבינו כיצד נפלו מאיגרא רמה לבריאת עמיקתא זו. המפקד האס בראותו את הרבי מבלוז'וב, עזב את יתר יהודי המאפייה, והחל ממקד את עיקר מכותיו הרצחניות כלפי הרבי, שהיה אז בן 56, ואך בנס נשאר בחיים. התרוץ לפוגרום היה מפני שתפסו מכתב, שהאסירים ניסו להבריח אל מחוץ למחנה, ובו תאור תלאותיהם. "כיצד אין אתם מתביישים", רתח האס, "הן אני הולך לקראתכם, מצות במחנה נתתי לכם לאפות, ואתם ארורים, כפויי טובה, מנסים להשמיץ את שמי הטוב".

במחנה נותרו היהודים ללא מצות וללא לחם לשמונה ימים, וכמעט ללא הרבי מבלוז'וב. נותרה להם פיסת מצה בגודל מטבע, לפליטה מהחורבן.

בלילה התיישבו לליל הסדר, ועברה השמועה במחנה כי בצריפו של הרבי מבלוז'וב נערך סדר. הכל היה שם: הגדה - הרבי ידע בע"פ. ארבע כוסות - שמרו את הנוזל האנונימי שנהגו הגרמנים לחלק כקפה, זכר לארבע כוסות. מרור - היה בשפע, הלילה הוא היה כולו מרור. והייתה להם גם פיסת מצה קטנה, אותה הצליח הרבי להסתיר מעיני הרוצח הנתעב. עליה אמרו את ההגדה. כשהגיע זמן אכילת מצה, כולם היו בטוחים כי הרבי מבלוז'וב יאכלנה - שכן הוא המבוגר, החכם, הצדיק, עורך הסדר, הוגה הרעיון ומוסר נפשו עליו. ואולם הוא סקר את הבלוק כמחפש... מפאתי הבלוק התרוממה אשה - האלמנה קאצינסקי. היא אמרה: כיון שהלילה הוא הלילה בו מעבירים את המסורת לדור הבא, אני מציעה כי בני הקט, יאכל את המצה, והרבי הנהן בראשו: הן. ודאי ליל שימורים זה הוא למען ידעו הדורות הבאים.

אחרי השחרור, ניגשה האלמנה קאצינסקי לרבי, בבקשת עזרה. הציעו לה שידוך הגון אלא שהיא אינה מכירה את ההצעה, האם יועיל הרבי לעזור ולברר, האם, אכן, ראוי לה אותו אדם, והאם ראויה היא לו?

האדמו"ר ביקש לדעת את שם המשודך: ישראל שפירא שמו. מכיר אני אותו היטב, אמר הרבי, וראוי לך להכירו.

משהגיע האלמנה קאצינסקי לפגישה, ראתה את הרבי, והבינה כי מעולם לא ידעה כי שמו הפרטי של הרבי מבלוז'וב הוא ישראל. ואכן, תוך זמן קצר בא האדמו"ר בברית הנישואין עם אותה אלמנה.

הבן שאכל את המצה היה לבנו, אותו הוא חניך, והוא ממשיך דרכו. כששאלו אותו מה ראה על ככה, אמר: כשבתופת של ברגן בלזן, בה האופק היה לא יותר מדקות ספורות, ובכל מקרה לעולם לא יותר מיום אחד, אשה אחת מאמינה כי עם ישראל יחיה לנצח, ויש לדאוג לדור הבא - היא ראויה להמשיך עמה את השושלת.

ליל מצה

לעילוי נשמת
הרב אלטר אהרן יצחק
הרשקוביץ זצ"ל
י"ז בטבת תשע"ו

עלות העלוין לשבת
200 ₪ בלבד
בנק דיסקונט סניף 56
השבון 61135

אסמכתא למייל:
Shuly3910@gmail.com

הפצה: אלעד, חדרה, נתניה,
בני ברק, פתח תקווה, רחובות,
מודיעין עילית ואחיסמך

לעילוי נשמת

ר' ראובן יהושע הכהן ב"ר יוסף ז"ל

ד' ניסן תשכ"ו

הניה בלה ב"ר שמואל הלוי (רוזנפלד) ע"ה

ח' ניסן תשע"ב

הונצחו ע"י בתם וחתנם

הר"ר ערן ואילנה פלס שיחי

מבט נכון על נסיונות החיים

הגאון רבי ישראל אליהו וינטרוב זצוק"ל

האדם נמצא בעוה"ז רק בשביל דבר אחד בלבד, והוא להיות מנוסה ועי"ז לראות באיזה מידה הוא דבוק לרצונו ית"ש. כל מצבי האדם שהוא נפגש עמהם אינם מסורים לידו כלל להסתדר בהם. כולם הם בידי שמים. מה שסידר הוא ית"ש לכל נפש מידת ואופני נסיונותיה, והוא מנוסה בזה לראות במה יבחר, אם ברצון ה' המפורש לנו רק בתורתו ית"ש או בותור על זה ובחירת נוחיותו בעולם החומרי. כפי מידת ואיכות הותור על עניני החומר ככה הוא מתנשא (נסיון מלשון הרימו על נס וכו' כידוע בפי הרמב"ן לחומש (בראשית כב, א, שמות כ, יז) וקומת צורתו הפנימי מתחזקת יותר ומכינו להתגבר על עוד קשיים.

ואם כי האדם סובל בעת הותור על החומר (שהרי יש משיכה טבעית לצרכי החומר, והוא סובל אי נוחיות ממה שצריך לכוון) מ"מ אין יסורים אלו שוברים האדם אלא הם מגבשים אותו ומעמידים אותו. (עיין היטב בפירש"י ריש ניצבים) וזוקפים קומתו דאכן יש לו גבורה נפשית, וגבור ביצרו הוא. א"כ בריחה מנסיון שהועמד בפני האדם, וחיפוש נוחיות, הוא בריחה מעצם החיים עצמם, ועזיבתם. בריחה אינה פתרון לשום בעיה בחיים, האדם מוכרח לעבור נסיונות ובריחה מנסיון א' (אחרי שהועמד בתוכה) אינה מבטחתו כלל שמעכשיו יהיה לו דרך סלולה ונוחה במשך החיים, וזהו טעות מר והעלמה מן המציאות הקים לצלול במים האדירים של עולם הדמיון, אבל כל זמן שלא הכיר האדם חומר החוב שיש לו בעולמו, ואין לו משקלו הראוי, אז יהיו לפניו כל ויתור על שאיפות הסידור בעניני גשם כנטל החולין ממש. אבל ברגע שיעמוד על איכות חובתו בעולמו מצד אחד, ומצד ב' האושר ועושר שנמצא במילוי חובתו להתענג בתענוג היותר נפלא ונעלה לנצח נצחים, אז יקל עליו הותור על שאיפת הסידור בחיי שעה הקשורים במילוי והכנעה לתביעות הגופניות.

הגאון רבי ישראל אליהו וינטרוב זצוק"ל נלב"ע י"א ניסן תש"ע.

ביסוס האמונה והכרת הטוב לבורא

הרב יואל שוורץ שליט"א

את ההבדל בין החיוב של זכירת יציאת מצרים בכל השנה לבין החיוב בפסח, נוכל להבין גם על פי המחלוקת שנחלקו (ברכות יב, ב) אם חיוב זכירת יציאת מצרים שבכל יום, כולל גם חיוב להזכיר בלילה.

וכן אם חיוב זה כולל את ימות המשיח, משום שדרשו את המילה "כל" להוסיף חיוב: בן זומא דרש: כל לרבות את כל היום היינו להוסיף חיוב גם בלילה. וחכמים דרשו שבא לרבות את כל הימים - היינו לרבות ימות המשיח. וסברת המחלוקת יש לבאר על פי דברי הגה"צ ר' ירוחם ליבוביץ' זצוק"ל מנהלה הרוחני של ישיבת מיר בליטא: אם מצוות זכירת יציאת מצרים מטרתה היא חיזוק האמונה, או הכרת טובה להקב"ה, אם החובה היא - כדי לחזק את האמונה יש להזכיר גם בלילה. על פי הכתוב (תהלים צב): "להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות". מחסדו של הקב"ה בבוקרה של האומה, אנו מתחזקים באמונה, גם בשעות החושך והלילה שהם סמל

להסתרת הפנים. אבל לעתיד לבוא. אין צורך בהזכרת יציאת מצרים בשביל לחזק את האמונה כמו שכתוב (ירמיה לא לג): "ולא ילמדו עוד איש את רעהו ואיש את אחיו לאמור: דעו את ה', כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם" וגו'. וכן גם אמר הנביא ישעיה (יא, ט): "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים". לעומת זאת, חכמים למדו, שעיקר המצוה היא להכיר תודה לאלוקים, וחיוב זה קיים גם לעתיד לבוא.

אסמכתא לכך הם דברי רבותינו (תנחומא אמור יט. ויק"ר ט, ז): "כל הקרבנות בטלים לעתיד לבוא חוץ מתודה". ולפי זה יש לומר שמי שסובר שזכירת יציאת מצרים בכל השנה זה כדי לחזק את האמונה, בפסח - החיוב הוא, להכיר טובה. ואם כל השנה, זה כדי להכיר טובה, בפסח החיוב הוא, לחזק את האמונה. ויתכן, שזה ביאור המחלוקת שנחלקו רב ושמואל לבאר את האמור במשנה "מתחיל בגנאי ומסיים בשבח". אם זה אמור על - שעבוד מצרים - אם כן זו היא הכרת טובה. ואם הכונה ל"מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו" - זה ענין של חיזוק האמונה. וכמו שביאר רבנו מנוח על הרמב"ם (חמץ ומצה פ"ז, ה"ד): "שבתחילה לא היו יראים מה' כי אם היו עובדים עבודה זרה. ויציאת מצרים חיזקה אמונת השם והשאירה אותה לדורות. בראותם שינוי הטבע בנפלאות ההם, וזה הורה להם על אמונת החידוש", [שהקב"ה, הוא שברא את העולם יש מאין].

כולם צריכים חיזוק באמונה

הרב אהרן קופמן שליט"א

כותב הרמב"ן: "ובעבור כי הקדוש ברוך הוא לא יעשה אות ומופת בכל דור לעיני כל רשע או כופר, יצוה אותנו שנעשה תמיד זכרון ואות לאשר ראו עינינו, ונעתיק הדבר אל בנינו, ובניהם לבניהם, ובניהם לדור אחרון".

דברי הרמב"ן הומחשו על ידי מרן הגרי"ס זצ"ל: פעם כשחזר הגרי"ס מדרכי נסיעותיו לעירו 'ממל' וסר למלונו, מצא שבעל האכסניה שינה את טעמו ביחס ליהדות והתחיל לזלזל בעניני תורה ומצוה. כשר' ישראל שאלהו לסיבת הדבר, סיפר לו, שלפני ימים אחדים, התאכסן אצלו כופר אחד שהכחיש בפניו בשכר ועונש. ולאות שדבריו כנים, שלח לקנות נקניק של טריפה והכריז, שאם יש השגחה ושכר ועונש - יכנס האיסור לגרונו ויחנק. הכופר אכל את הטריפה לעיניו ולא אירע כלום, והוא הריע בחוצפה כי אין השגחה וכפר בכל.

מאז נכנסה ערבוביה במוחו וכל אמונתו נתרופפה. ר' ישראל לא השיב כלום ונכנס לחדרו. אחרי שעות מספר, חזרה בתו של בעל האכסניה מבית הספר ובישרה תוך עליצות ושמחה, שקיבלה תעודת גמר עם שתי הצטיינות בחשבון ובזמרה.

ר' ישראל קרא לילדה לחדרו וביקש אותה לשיר לפניו, כדי להוכיח לו שהיא באמת יודעת לשיר וראויה להצטיינות, אמנם הילדה סירבה. כשהבחין אביה בדבר שאל את בתו בתמהון, כיצד היא ממרה את פי ר' ישראל. השיבה לו בתו, שהיא חושבת לבלתי נימוסי והגיוני לעמוד פתאום ולשיר לפני בן אדם, לא בזמן המיועד ולא במקום המיועד, כדי להוכיח לו את כשרונה. והאם מתקבל על הדעת, שבפני כל איש שלא יאמין לתעודתה, תהיה נאלצת לעמוד ולהראות לו את כוחה בשיר? הרי לשם כך

הגישו לה את תעודת ההצטיינות. התשובה הזאת מצאה חן בעיני אביה והצדיקה.

ר' ישראל שלח את הילדה מהחדר, ופנה לאביה ואמר, שתשובת בתו יכולה לשמש גם תשובה לתמהונו בעניני ההשגחה. הלא ה' כבר הוכיח לעיני כל העמים את השגחתו הפרטית על ידי הנסים הגלויים ביציאת מצרים, ויש לנו תעודה המעידה על זה – היא התורה שניתנה לנו. והאם יש בזה היגיון שבגלל כל שוטה שיבוא פתאום ויגיד שאיננו מאמין, שישנה ה' סדרי בראשי והליכות הטבע כדי להוכיח לו שיש דין ויש דיין? מי שרוצה לדעת את ה' יכול להיווכח מהתעודה הנצחית שלנו שאושרה לעיני כל העולם, ואין צורך בהוכחות נוספות.

ואלו דברי הרמב"ן שאת הדברים אשר ראו אבותינו וספרו לנו אנו מעבירים לבנינו אחרינו, ואין אנו מחפשים הוכחות אלא אנו בעצמנו שמענו איש מפי איש את כל הניסים והמופתים אשר נעשו במצרים, ומכח זה אמונתנו.

ובחיוב הסיפור נאמר "ולמען תספר באזני בנך וכן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אתני אשר שמתני במ וידעתם כי אני ה'". יש לבאר, שאם המכות באו כדי שיידעו הדורות הבאים מה שה' עולל למצרים, מדוע סיים הפסוק ואמר "וידעתם כי אני ה'", ולכאורה היה צריך לכתוב "וידעו כי אני ה'".

ביאר זאת הגאון ר' ברוך סורוצקין צוק"ל שהתורה באה ללמדנו שאדם שבא להשפיע על הזולת נעשה בעצמו ג"כ מושפע, כי אפילו ידיעה הידועה לו מקודם, כשבא ללמדה לאחר היא נעשית אצלו יותר ברורה וידועה, כי כשרוצה לספרה לזולת כיון שהוא צריך להסבירה לשני הדבר נעשה אצלו יותר ברור. ולכן כתוב "וידעתם כי אני ה'", שעל ידי שתספרו לבניכם אז גם אתם תדעו כי אני ה', ויתברר אצלכם יותר דבר זה. וזה עיקר חיוב סיפור יציאת מצרים, שעל ידי שמספר לאחרים אף הוא מושפע מכך ומתחזק באמונה על ידי כך. והגאון ר' יחזקאל אברמסקי זצ"ל עורר מכאן, שהתורה באה ללמדנו שאין אחד שאינו צריך חיזוק באמונה, ואף הקב"ה כשמדבר עם משה רבינו אומר לו "וידעתם", והיינו שגם לך יהיה חיזוק באמונה.

שומרים הפקד לעירך

הרה"ק רבי חיים מרדכי מנדבורנא צוק"ל

"שומרים הפקד לעירך כל היום וכל הלילה, תאיר באור יום חשכת לילה". הנה יש דור שהוא בבחינת יום שהעם מתנהג בדרך הישרה והולכים בדרכי התורה והיראה כרצון הבורא ית"ש.

וש דור שהוא בבחינת לילה שמעשי הדור מקולקלים ומעוותים דרכם מדרך התורה והיראה ותועים מדרך הישרה רח"ל, ועל זאת נפשנו בשאלתנו מלפני השי"ת "שומרים הפקד לעירך", שיעמיד השי"ת לעמו ישראל מנהיגים נאמנים שיהיו ראויים להנהיגו ולשמרו מכל רע "כל היום וכל הלילה", הן כאשר יהיה הדור בבחינת יום וילכו בדרך הישר והן כאשר יהיה הדור הוא ח"ו בבחינת לילה, ולא יהיה עם ה' כצאן אשר אין להם רועה רק בכל דור ודור יהיה להם המנהיג הראוי להם.

אמנם התכלית המקווה היא אשר תאיר באור יום חשכת לילה, שיחיש השי"ת עת גאולתנו ופדיון נפשנו ואז ישובו כל ישראל בתשובה שלימה מאהבה לפניו ית"ש, השיבנו ה' אליך ונשובה, ותתהפך גם חשכת הלילה לאור יום כי המלא הארץ

דעה את ה' כמים לים מכסים, ונצא מאפילה לאור גדול במהרה בימינו אמן.

זכירת יציאת מצרים – חיזוק האמונה

הגאון רבי יוסף שלום אלישיב צוק"ל

וחכמים אומרים... לימות המשיח. בגמרא בברכות (יב ע"ב) כתוב: אמר להם בן זומא לחכמים, וכי מזכירין יציאת מצרים לימות המשיח, והלא כבר נאמר "הנה ימים באים נאום ה' ולא יאמרו עוד חי ה' אשר העלה את בני ישראל ממצרים, כי אם חי ה' אשר הביא את בית ישראל מכל הארצות אשר הדחתים שם".

ובחיודשי אגדות להרשב"א כתב שוודאי אין הכוונה שיהיו מצוות בטלות לימות המשיח, אלא דכיון שכל מטרת החיוב בזכירת יציאת מצרים היא לחזק את האמונה בהשגחת השי"ת, ולכן לעתיד לבוא שיהיו ניסים גדולים ועצומים בגאולת ישראל משעבוד כל המלכויות, "לא יאמר עוד חי ה' אשר העלה את בני ישראל ממצרים", שהוא נס קטן לעומת ניסי ימות המשיח, ושיטת חכמים היא שאין יציאת מצרים נעקרת ממקומה, ואף בשעת הגאולה העתידה, עם כל הניסים והנפלאות שיראו לעין כל חי, יזכירו את יציאת מצרים שהיא תחילה וראש לכל הגאולות, והנה הרמב"ם בהלכות מלכים (פי"ב ה"ב) פסק כדברי שמואל שאין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד מלכויות בלבד, ולכאורה לפי דבריו לא יהיו ניסים ושינוי מדרך הטבע בימות המשיח, ורק יתבטל השיעבוד ועול האומות, ולפי זה אין צריך ללמוד מפסוק שלא תיעקר יציאת מצרים וימשיכו להזכירה לעתיד לבוא, וצריך לומר שידרשו מן הפסוק "לרבות הלילות" שמזכירין יציאת מצרים בלילות, [אכן לא כשיטת בן זומא שאין מזכירים יציאת מצרים].

הכניסה והיציאה מהגלות בציווי הקב"ה

הגאון רבי שאול אלתר שליט"א

בחלוקת הפרשיות בתורה, הפסוק 'ויגרש אותם מאת פני פרעה' מסיים את הפרשה וצריך להבין מדוע, שהרי פסוק זה מראה על ההסתר ולא על הגאולה ומה טעם יש לסיים בו. וי"ל כי דווקא כאן רואים את יד ה', שמה שכבד לב פרעה אפשר להבין עפ"י טבע משום שהתעקש לא לשלחם, אבל מה שגירש את משה ואהרן הוא דבר תמוה, שהרי הם ההצלה היחידה שלו מן המכות ע"י תפלתם, ומה ירויה ע"י גירושם. ולכן ע"י גירושם של משה ואהרן ניכר ביותר שמאת ה' היתה זאת, ולכן מדגישים פסוק זה.

עוד צריך לומר, כי בזה התחילה הגאולה, כמו שכתוב בספרים הקדושים שהגאולה צריכה להתחיל ע"י ציווי ולהסתיים ע"י ציווי, ולכן כשירדו למצרים נאמר 'ואתה צויתיה זאת עשו', וכן כשיצאו נאמר 'כשלחו כלה גרש יגרש אתכם מזה', וכאן אכן התחיל הגירוש 'ויגרש אותם מאת פני פרעה', ולכן יש להדגישו.

וזה מה שכתב רש"י שקיצר הכתוב ולא פירש מי המגרש, ולכאורה קשה מדוע יש צורך לפרש את שמו של משרת פרעה שגירשם, ומה יוצא לנו מהידיעה הזו, אלא יש לפרש כוונת רש"י שנשים לב לקיצור יש כאן, לידע ולהודיע, כי מהציווי המיוחד של הקב"ה נעשה כאן הגירושין שהוא התחלת הגאולה.

המצוד הגדול

הרב שמואל חסידה שליט"א

בליל הסדר נצא שוב אל המצוד הגדול, ידליקו את הנרות והפנסים, יסיטו את כל הרהיטים ממקומם, והחיפושים יגיעו לשיאם...

בכל המסיבות הביתיות, בטקסי הסדר המפוארים, בארץ ואולי גם מחוצה לה, יחפשו המוני אדם את האבידה הגדולה... את החרות!

את החרות האבודה, ההולכת ומתרחקת, ככל שנדמה שמתקרבים אליה. לא יועילו החיפושים, המרדף יסתיים כפי שהחל, החג יעבור כמו שחלף החג של אשתקד... והחרות? ממנו והלאה.

בפינה חשוכה בקורותינו, אבדה לנו תחושת החרות. במקום לבקש אותה במקום שאבדה, נרתמנו לחיפושים בו מאירה האשליה.

ליל הסדר נועד להשיב את זיכרון עם ישראל אל אותו רגע מורכב מחושך ואור כאחד. אל הפינה בו נדרסה ואבדה החרות לראשונה בתולדותינו. שם באותה פינה אפלה, בוקע האור הגדול שהחזיר לעם את אבדתו. מי שיאזין לסיפור יציאת מצרים כפי שהאזינו לו דורות עברו, ימצא לפתע גם את אבדתו שלו. את חרות הפרט, את חרות העם ואת חרותה של האנושות.

לפני שנים לא רבות, ניצב ראש הממשלה הראשון של מדינת ישראל, והרצה בפני ועדת החקירה הבינלאומית (בימי המנדט). בין היתר אמר את המשפטים הבאים: "לפני כשלוש מאות שנה הפליגה לעולם החדש אונייה ושמה "מייפלואאר". היה זה מאורע גדול בתולדות אנגליה ואמריקה. אבל תאב אני לדעת, אם יש אנגלי אחד היודע בדיוק אימתי הפליגה אונייה זאת, וכמה אמריקאים יודעים זאת. היודעים הם כמה אנשים היו בצאתם באותה אונייה ומה היה טיבו של הלחם שאכלו בצאתם?"

והנה, לפני יותר משלושת אלפים ושלוש מאות שנה, לפני הפלגת "מייפלואאר", יצאו היהודים ממצרים - וכל יהודי העולם, ואף באמריקה וברוסיה הסובייטית - יודע באיזה יום יצאו: בחמישה עשר בניסן. וכולם יודעים בדיוק איזה לחם אכלו היהודים: מצות. ועד היום הזה אוכלים היהודים בכל העולם מצה זו בחמישה עשר בניסן - באמריקה, ברוסיה ובארצות אחרות, ומספרים ביציאת מצרים ובצרות שבאו על היהודים מיום שיצאו לגולה. והם מסיימים בשני מאמרים: השתא עבדי, לשנה הבאה בני חורין, השתא הכא, לשנה הבאה בירושלים". - האנגלי והאמריקני אינם בושים כלל בזיכרוןם הקצר. זיכרונות ונוסטלגיה הם עניין לחובבים בלבד.

הזיכרון ההיסטורי היהודי חרוט לעד על ליבו, משום שיש לו משמעות חיונית להווה ולעתידה של האומה. משום שניתוח הקורות והמוצאות ומניעיהן - מוליך למסקנות מתאימות הנושאות בחובן את תקוות היהדות: השתא עבדי - לשנה הבאה בני חורין!

שלימות מטרת הבריאה

הגאון רבי שלמה זלמן גרוסמן שליט"א

יום היציאה ממצרים היה להקב"ה ולעם ישראל כיום של הבריאה, שבו נשלם מטרת הבריאה, משל היה יום נוסף על ששת ימי בראשית שבהם נברא העולם, יום אשר במאמר פיו של הקב"ה התחילה

הנהגה אלוקית מיוחדת לעם נולד כי עשה, שהפכו לבניו אהוביו של מקום, ונסתלקה בעת ההיא מידת הדין מהנהגת העולם, אותה מידה שנקבעה בטבע העולם בששת ימי בראשית, והנהגה נהפכה לרחמים עצומים ונוראים. רחמים אשר נבעו מאהבה עצומה בין הקב"ה לכנסת ישראל, כמו שביארנו בפנים.

אין ספק כי המאורע העיקרי שבחומש האמונה [שמות], הוא מעמד מתן תורה, היסוד שעליו בנוי עם ישראל. מעמד שבו אמרו בני ישראל "נעשה ונשמע", ולא זאת בלבד, אלא הוסיפו ואמרו 'רצוננו לראות את מלכנו' (רש"י י"ט - ט), שרוצים לקבל את התורה בדרגה הנעלה והעליונה ביותר שאפשר לקבל. והקב"ה נענה לבקשתם ונתן את תורתו האלוקית לעם בחירו, וכל העולם דמם.

ברגע נפלא זה, נתחדשה מציאות נצחית חדשה בעולם. שהעולם מתנהג רק מכח התורה, והתורה היא מרכז הבריאה וההווה לעליונים ותחתונים. ובהיות שמציאותו יתברך אינה מושגת בגדרי הזמן, של עבר הוה ועתיד, "כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול", הרי שמעמד הר סיני הוא נצחי, ונמשך גם כיום. וצריך לב, עינים ואזנים, לשמוע ולראות ולהבין בכל יום מחדש, את מתן תורה המתחדש, כל אחד לפי מדרגתו, וכפי מה שהכין את מוחו ולבו בשכל התורה ובחיבור להקב"ה. ומי שאינו מתעורר לזה, עליו אמרו חז"ל "בכל יום בת קול יוצאת מהר סיני ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה". אמנם עקוב לב האדם, והמלאכה רבה וגדולה, כי צריך לשמור כל הזמן את המתנה האלוקית הגדולה שקיבלנו במעמד הר סיני, ואם לא ישמור עליה כראוי יכול לאבד את המתנה ועלול ליפול מכל הדרגות שהגיע אליהן.

מעומקא דליבא
שלוחה בזה
ברכת מזל טוב
להר"ר שלמה הרשקוביץ שליט"א
מרחיב גבולות האמונה
בעיר בני ברק

לרגל השמחה השרויה במעונם
בהולדת בתם שתחי'
למזל טוב

מעומק לבנו פנימה
כוס של ברכה נרימה
שירונו הרבה נחת דקדושה
ממנה ומכל יוצ"ח במידה גדושה

ויזכו אביה ואמה
לחיים ארוכים וסייעתא דשמיא
לאורך ימים ושנים
עדי נזכה לביאת ינון
במהרה בימינו אמן!

מערכת 'האמונה'